

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3004/2015. (I. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete, valamint a Kúria Pkk.V.24.563/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó 2008-ban keresetet terjesztett elő a Budakörnyéki Bíróság előtt, kérve az általa vásárolt gépkocsi kicserélésére kötelezni azt a gépjárműkereskedőt, akitől a gépjárművet vásárolta. Álláspontja szerint az alperes hibásan teljesített, amikor részére olyan gépjárművet értékesített, amelynek alvázán a korrózióvédő réteg már a vétel időpontjában is sérült volt. A Budakörnyéki Bíróság 1.P.20.805/2008/24. számú ítéletével a keresetnek helyt adott és kötelezte az eladót a gépkocsi kicserélésére. A fellebbezés folytán eljáró Pest Megyei Bíróság 4.Pf.24.426/2009/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII. 20.429/2010/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az ítélet indokolása szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) hibás teljesítésre vonatkozó, 2003. június 1-től hatályos szabályai megfelelnek a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásának egyes kérdéseiről szóló 1999/44/EK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) előírásainak. A régi Ptk. és a tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállásról szóló 151/2003. (IX. 22.) Korm. rendelet alapján pedig nem volt teljesíthető az indítványozó gépjármű kicserélése iránti keresete.
- [3] Az illetékfizetési kötelezettségről azonban a másodfokon eljáró Pest Megyei Bíróság elmulasztott rendelkezni, ezért később 4.Pf.24.426/2009/18. számon kiegészítő ítéletet hozott, amelyben arra kötelezte az alperest, hogy rójon le 198 000 Ft fellebbezési illetéket, a felperes indítványozót pedig arra, hogy

fizessen meg az alperesnek 198 000 Ft perköltséget. Ezen kiegészítő ítéletet változtatta meg később a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.676/2011/18. számú kiegészítő ítéletével a tekintetben, hogy a felperest közvetlenül kötelezte a 198 000 Ft fellebbezési illeték állam javára történő megfizetésére.

- [4] Az indítványozó ezt követően kártérítési pert indított a Magyar Állammal szemben, mivel álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság határozata meghozatalakor az Irányelvben foglaltak ellenére kijavításnak minősített olyan javítást, amely nem eredményezett szerződészerű teljesítést, illetve figyelmen kívül hagyta az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-65/09. számú ítéletében foglalt jogelveket. A Fővárosi Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú ítéletével a keresetet elutasította, az elsőfokú ítéletet pedig a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítéletével helybenhagyta. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján egyrészt kérte a Fővárosi Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú ítélete, és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete, másrészt a Kúria Pkk.V.24.563/2013/2. számú – bírák kizárására irányuló kérelmet elbíráló – végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [5] Álláspontja szerint a bíróságok megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított törvényes bíróhoz való jogát, egyrészt mert nem kapott tájékoztatást az ügyében eljáró tanácsok összetételétől (és így kizárási kérelemmel sem tudott élni), másrészt mert a bíróságok nem vették figyelembe az EUB döntéseit, illetve a nélkül tértek el az EUB gyakorlatától, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeztek volna, ezzel pedig törvényes bírójától (ti. az EUB-tól) vonták el, ami ellentétes az Alaptörvény E cikkében foglaltakkal is.
- [6] Az indítványozó állította továbbá a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is, amelynek okát a Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) és a Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: Ítéltábla) önkényes jogalkalmazásában és bírói mérlegelésben látta. Véleménye szerint a Törvényszék önkényesen értelmezte az EU jogot, amikor figyelmen kívül hagyta az EUB C-65/09. számú ítéletét, amely egyértelműen kimondja, hogy abszolút aránytalanság esetén a hibás terméket ki kell cserélni. Esetében a cserére nem került sor, egyúttal a törvényszék megállapította, hogy az alapperben hozott határozatok nem sértették meg az EU jogot, és ezért kártérítési keresetét elutasította. Az Ítéltábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete pedig megállapította, hogy az indítványozónak a Magyar Állammal szemben nincs keresetösséji joga, holott az EUB több döntésében [C-46/93. és C-48/93. egyesített ügyek, C-302/97., C-424/97.] is egyértelművé tette, hogy „az EU jog megsértése címén, csak és kizárólag a jog sértő tagállam ellen indítható kártérítési per és csak a tagállam kötelezhető

kártérítésre”. Az indítványozó határozott véleménye, hogy az Alkotmánybíróságnak is kötelezettsége annak vizsgálata, hogy az eljáró bíróságok, mérlegelése, jogértelmezése megfelel-e az EU jognak, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság megsérti az Alaptörvény E) cikkében foglaltakat.

[7] Végezetül az indítványozó azt sérelmezte, hogy az Ítéletőktábla összes bírójával szemben benyújtott kizárási kérelmét – amelyet a Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú ítélete elleni fellebbezéssel együtt terjesztett elő – a Kúria olyan tanácsa bírálta el, amelynek két tagja részt vett a Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.20.429/2010/7. számú (az alapperben hozott) ítéletének meghozatalában. Mivel előzetes értesítést nem kapott arról, hogy a kizárási kérelem tárgyában eljáró tanácsnak kik lesznek a tagjai, így a kizárási kérelmet csak utólag tudta előterjeszteni. Álláspontja szerint a fentiek miatt egyrészt sérült a pártatlan bírósághoz való joga, hiszen olyan bírák döntöttek a kizárási kérelme tárgyában, akik részt vettek annak az ítéletnek a meghozatalában, amely miatt kártérítési keresetet terjesztett elő. Másrészt a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmét okozta, hogy sem az Ítéletőktábla, sem a Kúria nem biztosította a kizárási kérelem tárgyában a pártatlan ítélezést. Az indítványozó ez utóbbi kérelmét az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) – közelebből meg nem jelölt – gyakorlatára alapozta.

[8] Az indítványozó szerint tehát a Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú ítélete, az Ítéletőktábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete, illetve a Kúria Pkk.V.24.563/2013/2. számú végzése sérti az Alaptörvény E) cikkét, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: EJE) 6. cikk (1) bekezdésében foglaltakat. Emiatt az Abtv. 27. §-a alapján kérte a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, illetve indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság függesse fel a Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. és az Ítéletőktábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítéletének a végrehajtását. Az indítványozó jelezte, hogy az alkotmányjogi panasz előterjesztésével egyidejűleg keresetet nyújtott be az EJEB-hez is.

[9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott indítványok megfelelnek-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.

[10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint a sérelmezett bírósági határozat kézhezvételétől számított 60 napon belül terjeszthető elő alkotmányjogi panasz.

A Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú ítéletét az indítványozó 2012. július 18-án, a Kúria Pkk.V.24.563/2013/2. számú végzését pedig 2013. április 23-án vette át, így az ellenük benyújtott alkotmányjogi panaszok – nyilvánvalóan elkésztetten – érkeztek 2014. április 1-jén a Törvényszékhez, 2014. április 14-én pedig az Alkotmánybírósághoz.

- [11] 2.2. Az Ítélet tábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete 2013. december 13-án kelt, a csatolt térítvevény-másolat szerint azt 2014. március 13-án vette át, az alkotmányjogi panasz ehhez képest – 2014. április 1-jén a Törvényszékhez, 2014. április 14-én pedig az Alkotmánybírósághoz – határidőben érkezett.
- [12] 2.3. Az Abtv. 51. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítvány – többek között – akkor tekinthető határozottnak, ha az indítványozó indokolja, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó a törvényes bíróhoz (és így végső soron a tisztességes eljárásához) való jog sérelmét abban látta, hogy nem kapott előzetes tájékoztatást arról, hogy a Kúria melyik és milyen összetételű tanácsa fogja elbírálni az Ítélet tábla bíráinak kizárására irányuló kérelmét. Az indítványozó azt azonban nem indokolta, hogy az Ítélet tábla támadott határozata miért és mennyiben sérti a törvényes bíróhoz való jogát.
- [13] 2.4. Az indítványozó a Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú ítéletével szemben benyújtott fellebbezésében kizárási kérelmet is előterjesztett az Ítélet tábla összes bírójával szemben tekintettel arra, hogy az Ítélet tábla 17.Pf.20.676/2011/18. számú kiegészítő ítéletével is összefüggésben nyújtotta be az EU jog megsértése miatti keresetét. Álláspontja szerint nem várható elfogulatlan ítélet egy olyan bíróságtól, amelynek saját ítélete vonatkozásában kellene megállapítani annak jogszerűtlenségét. Ezt a kérelmet elbírálván tagadta meg a Kúria Pkk.V.24.563/2013/2. számú végzésével az Ítélet tábla bíráinak kizárását. (Az indítványozó szerint az elfogultság természetesen a Kúria bíráival szemben is fennáll, tekintettel a Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.20.429/2010/7. számú ítéletére.) Az indítványozó valójában azt sérelmezi, hogy a kúriai végzés meghozatalában két olyan bíró is részt vett, akik a gépjármű kicserélése iránt indított perben tagjai voltak annak a legfelsőbb bírósági tanácsnak, amely a felülvizsgálati határozatot hozta. Álláspontja szerint sérti a pártatlan bírósághoz való jogát, hogy a kártérítési perben eljáró bírók személyéről (azok elfogulatlanságáról) olyan bírók dönthettek, akik a kicserélés iránti perben is eljárak. Ráadásul sérült a jogorvoslathoz való joga is, mivel

a Kúria Pkk.V.24.563/2013/2. számú végzése ellen nem állt a rendelkezésére hatékony jogorvoslati lehetőség. A felülvizsgálatot az indítványozó nem tekinti hatékony jogorvoslatnak, mivel a Kúria bíráit is elfogultnak tartja. Mindezek alapján kérte megállapítani, hogy az Ítélet tábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglaltakat, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. cikkét.

[14] Az Ítélet tábla érdemben nem vizsgálta és nem is vizsgálhatta a bírák kizárását megtagadó végzés jogszerűségét, mivel a kérelmező az egész Ítélet tábla kizárását kérte. Így nem volt az Ítélet táblán olyan tanács, amely ne lett volna a kizárási kérelem által érintve. A Kúria az érintett bírák nyilatkozatai alapján hozta meg végzését a kizárási kérelem tárgyában. Az Ítélet tábla érdemi döntése elleni jogorvoslat (jelen esetben felülvizsgálat) során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (2) bekezdése által meghatározott körben a Kúria rendelkezett volna hatáskörrel a kizárást megtagadó határozat esetleges felülbírálatára, az Ítélet táblánk erre nem volt hatásköre. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő az Ítélet tábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete ellen. Az Abtv. 27. §-a szerint az alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha a sérelmezett bírói döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát. Tekintettel arra, hogy az Ítélet tábla, mivel hatáskör hiányában sem az Ítélet tábla bíráinak elfogultsága, sem az eljáró kúriai tanács tagjairól szóló tájékoztatás tárgyában nem hozhatott határozatot, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jog sérelme fel sem merülhetett. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti megfelelő indokolást nem tartalmaz, azaz a kérelem nem határozott.

[15] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa ezt követően – mérlegelési jogkörben – azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. előírásainak megfelelően előterjesztett további panaszok megfelelnek-e az Abtv. 29. § szerinti feltételeknek, azaz valószínűsítenek-e bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy felvetnek-e alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az alábbiak miatt nem felel meg ezeknek a követelményeknek.

[16] 3.1. Az indítványozó szerint az Ítélet tábla figyelmen kívül hagyta azokat az EUB döntéseket, amelyek egyértelműek egyrészt abban a tekintetben, hogy amennyiben a tagállami szervek sértik meg a közösségi jogot, abban az esetben a tagállamot kell perelni; másrészt abban, hogy hibás teljesítés esetén a terméket ki kell cserélni, amennyiben abszolút aránytalanság áll fenn. Álláspontja szerint az Ítélet tábla önkényes jogértelmezése és önkényes mérlegelése révén sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Egyúttal hivatkozott a törvényes bíróhoz való jog

és az Alaptörvény E) cikkének a sérelmére is, mivel az Ítélet tábla elmulasztott eleget tenni az előzetes döntéshozatali kötelezettségének és ezzel elvonta őt az EUB-tól, mint törvényes bírójától. Az Ítélet tábla támadott határozatában megállapította, hogy az Irányelvvel kapcsolatos jogharmonizációs mulasztás nem állapítható meg, ezért a Magyar Állam nem kötelezhető kártérítésre. A határozat a másodlagos jogcím tekintetében pedig rögzítette, mivel Magyarországon mind a törvényszékek, mind a Kúria jogi személyiséggel bírnak, így perelhetőek is, ami irányadó a bírósági jogkörben okozott kár tekintetében is, függetlenül attól, hogy a kár a belső nemzeti jogszabály vagy a közösségi jog megsértésére vezethető vissza. Az Ítélet tábla a fentiek alapján azt is megállapította, hogy a Magyar Állam nem rendelkezik perbeli passzív legitimációval a bíróságok által, a közösségi jog szabályainak megsértése iránti igény tekintetében. A panasszal érintett ítélet táblai ítélet indokolásában kifejtett álláspont szerint ezért nem volt vizsgálható, hogy az alapperben eljáró bíróságok – az előzetes döntéshozatali kötelezettség elmulasztásával, a közösségi jog alkalmazásával, a magyar jogszabályok közösségi joggal ellentétes értelmezésével – megsértették-e a közösségi jogot.

- [17] Az indítványozó azt állította, hogy az Ítélet tábla támadott határozatában megjelenő fenti jogértelmezés önkényes volt, illetve az ítélet az általa is hivatkozott EUB döntések önkényes mérlegelésén alapul. Az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem tarthatja fenn azt a gyakorlatát, amely szerint nincs hatásköre a bírói mérlegelés felülvizsgálatára. Ezt azzal indokolta, hogy Alkotmánybíróságnak is feladata a közösségi jog védelme – az Alaptörvény E) cikke alapján – és ezt másképp nem láthatja el, csak a bírói döntés felülmérlegelésével.
- [18] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}
- [19] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy gyakorlata szerint: „[...] a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemei, így különösen az adott jogvitáknak – a jogszabályok alkalmazásával történő, és a bíróság diszkrecionális jogának gyakorlásával történő – mikénti eldöntését nem tekinti alkotmányossági kérdésnek. Jelen ügyben – az alkalmazandó jogszabályok értelmezésével és a ténykérdések figyelembe vételével – az eljáró bíróságnak – a nemzeti jog szerinti törvényes bírónak,

azaz hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bírónak – kellett eldöntenie, hogy terheli-e előzetes döntéshozatal-kezdeményezési kötelezettség, vagy mentesül ez alól, így ennek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 29. §-a alapján nincs hatásköre.” {3165/2014 (V. 23.) AB végzés, Indokolás [16]}

[20] Az indítványozó panaszában maga is hangsúlyozta, hogy a bírói döntés felülbírálatát várja az Alkotmánybíróságtól, a fentiekben ismertetett – az Abtv. 27. §-án alapuló – alkotmánybírói gyakorlat alapján ez azonban nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.

[21] 4. Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint – tekintettel a fentiekre – a Fővárosi Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú, és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete, valamint a Kúria Pkk.V.24.563/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontjai alapján visszautasította.

[22] 5. Az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján kérte a Törvényszék 2.P.24.000/2010/19. számú, és az Ítéltábla 6.Pf.20.091/2013/4. számú ítélete végrehajtásának a felfüggesztését is. A Törvényszék a 2.P.24.000/2010/34. számú végzésével a fenti ítéletek végrehajtását az Alkotmánybíróság előtt indult eljárás befejezéséig felfüggesztette. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a felfüggesztés tárgyában indult eljárást okafogyottság címén – az Abtv. 59. §-a és az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján – megszüntette.

Budapest, 2014. december 16.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/814/2014.

